MALTA

QORTI TA' L-APPELL

S.T.O. PRIM IMHALLEF
VINCENT DE GAETANO

ONOR. IMHALLEF
ANTON DEPASQUALE

ONOR. IMHALLEF
ALBERT J. MAGRI

Seduta ta' l-14 ta' Gunju, 2005

Appell Civili Numru. 1350/2001/1

Massimo Alakkad

v.

Jacqueline Alakkad

Il-Qorti.

1. Dan hu appell minn sentenza moghtija mill-Prim Awla tal-Qorti Civili fit-30 ta' Marzu 2004 li permezz taghha dik il-Qorti iddikjarat null iz-zwieg bejn il-partijiet, celebrat civilment fl-14 ta' Ottubru 1995, u dan a bazi tal-ewwel parti tal-paragrafu (d) tas-subartikolu (1) tal-Artikolu

19 tal-Kap 255 li tghid hekk: *"…zwieg ikun null…jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun vizjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha…"*. Dik il-Qorti ordnat ukoll li l-ispejjez jithallsu kollha mill-attur.

2. Il-kawza bdiet permezz ta' citazzjoni migjuba mill-attur Massimo Alakkad fis-17 ta' Lulju 2001. Huwa invoka id-diversi *capita nullitatis* in sostenn tan-nullita` taz-zwieg tieghu; il-konvenuta ikkontestat l-allegazzjoni u baqghet issostni li z-zwieg taghha ma' l-attur kien wiehed validu f'ghajnejn il-ligi civili. Kien ghalhekk li wara s-sentenza tal-ewwel grad hija appellat.

3. Jibda biex jinghad li l-ewwel Qorti rrespingiet l-allegazzjonijiet ta' nullita` bbazati fuq hamsa mis-sitt kawzali proposti mill-attur. Laqghet it-talba ta' l-attur biss ghax irriteniet li l-kunsens <u>tieghu</u> – mhux ukoll tal-konvenuta – kien vizjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fit-termini tad-disposizzjoni hawn aktar 'l fuq riportata. Fis-sentenza taghha l-ewwel Qorti, wara li esponiet il-ligi in tema ta' difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fit-termini tal-Artikolu 19(1)(d) imsemmi, applikat dik il-ligi ghall-fatti li deherilha li kienu jirrizultaw. Bazikament il-konvenuta appellanti qed tikkontesta l-apprezzament tal-provi maghmul mill-ewwel Qorti, kif ser naraw aktar 'l quddiem.

4. A skans ta' ripetizzjoni – ghalkemm xi ripetizzjoni necessarjament ser ikun hemm – qed tigi annessa kopja tas-sentenza tal-Prim Awla biex tifforma parti integrali minn din is-sentenza, u dan peress li minn din is-sentenza tal-Prim Awla jirrizultaw x'kienu l-premessi kollha u talba attrici, l-eccezzjoni tal-konvenuta, x'kienu l-provi li vvalutat l-ewwel Qorti u, aktar importanti, il-konkluzjoni taghha dwar dawn l-istess provi.

5. L-appellanti mhix tikkontesta l-esposizzjoni tal-ligi, maghmula mill-Ewwel Qorti, fir-rigward tal-ewwel parti tal-paragrafu (d) in dizamina. Din il-Qorti, wara li ezaminat is-sentenza appellata f'dan ir-rigward, hi tal-fehma li l-esposizzjoni tal-ligi maghmula mill-ewwel Qorti kienet

wahda korretta, ghalkemm xi mindaqqiet maghmula b'certu ripetizzjoni zejda. A skans ta' ekwivoci jigi ribadit li biex jista' jinghad li jkun hemm id-difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fis-sens tal-paragrafu (d) tas-subartikolu (1) tal-Artikolu 19 tal-Kap. 255 irid jirrisulta li, fil-mument tal-ghoti tal-kunsens, parti jew ohra tkun priva b'mod sostanzjali, ossia gravi, minn dik il-fakolta` kritiko-estimattiva jew kritiko valutattiva dwar l-oggett tal-kunsens taz-zwieg, jew minn dik il-maturita` affettiva li hija presuppost ghal ghazla libera dwar l-imsemmi oggett [1]. B'immaturita` affettiva wiehed, naturalment, ma jifhimx semplicement nuqqas ta' affett lejn persuna partikolari jew nuqqas ta' gibda jew nuqqas ta' imhabba lejn dik il-persuna partikolari, izda li l-persuna in kwistjoni ma tkunx lahqet b'mod generali il-maturazjoni tal-affettivita`. Id-difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju anqas ma hu semplicement nuqqas ta' hsieb, nuqqas ta' riflessjoni; anqas ma jfisser li wiehed jaghmel jew jiehu decizjonijiet zbaljati – in fatti decizjoni jew ghazla zbaljata hija perfettament kompatibbli ma' diskrezzjoni ta' gudizzju. Anqas ma jfisser li ghax ikun hemm element ta' indecizjoni jew dubbju dwar ghazla ta' l-istat ta' hajja dana huwa necessarjament dovut ghal nuqqas (serju) ta' diskrezzjoni ta' gudizzju. Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju kif ravvizat fl-Artikolu 19(1)(d) irid ikun hemm l-inkapacita` psikika (mhux necessarjament anomalija psikologika fis-sens mediku/psikjatriku) jew kostituzzjonali li wiehed jaghraf u jirrifletti, u li jiddeciedi liberament, mhux dwar l-aspetti varji u incidentali tal-hajja mizzewga izda dwar l-oggett tal-kunsens matrimonjali. Kif gie ritenut f'sentenza ohra tal-Prim Awla [2] *"It seems that discretion of judgement or maturity of judgement can be lacking, if any one of the following three conditions or hypoteses is verified: (1) when sufficient intellectual knowledge of the object of consent to be given in entering marriage is lacking; (2) when the contracting party has not yet reached a sufficient amount of reflection that is proportionate to the conjugal affair, that is a critical reflection apt for the*

---

[1] Ara, *inter alia*, **Alfred Tonna v. Maria Tonna** Prim Awla 31 ta' Jannar 1996 (li ghaliha taghmel referenza anke l-appellanti fir-rikors ta' appell taghha).
[2] **Janet Portelli v. Victor Portelli** 14 ta' Awissu 1994.

nuptial; (3) or finally when either party contracting marriage is deprived of internal freedom, that is, that capacity to deliberate with sufficient weighing of the motives and, on the part of the will, freedom (autonomia) from all force from within." [3] U kif kompliet tippuntwalizza il-Prim Awla tal-Qorti Civili fis-sentenza taghha tal-15 ta' April 1996 fl-ismijiet **Selina-Maria Vella Haber v. Joseph maghruf bhala Josef Gatt**:

"Li parti fi zwieg ma tkunx fehmet sufficjentement, fis-sens li ma tkunx hasbet bizzejjed jew ma tkunx irriflettiet bizzejjed fuq il-hajja mizzewga jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tal-hajja mizzewga ma jammontax neccessarjament ghal difett (serju) ta' diskrezzjoni ta' gudizzju; biex ikun hemm dana d-difett ta' diskrezzjoni ta' gudizzju l-imsemmi nuqqas ta' hsieb jew nuqqas ta' riflessjoni jrid ikun dovut ghall-inkapacita`, psikika jew kostituzzjonali, ta' dik il-parti li taghmel hekk."

6. Kif inghad, l-ewwel Qorti esponiet il-ligi fuq din il-materja delikata b'mod sostanzjalment korrett. Meta, imbaghad, dik il-Qorti ghaddiet biex tezamina l-provi u tapplika l-ligi kif esposta ghal dawk il-provi, qalet hekk:
"Illi hawn ghandu jigi enfasizzat li anke f'dawn it-tip ta' kawzi huwa l-attur li ghandu l-oneru ta' prova, u ghalhekk jidher car minn dak kollu li inghad s'issa li l-attur ma rnexxilhux jipprova l-allegazzjonijiet tieghu abbazi tas-subartikoli sa issa kkonsidrati. Jonqos biss li tigi ezaminata l-allegazzjoni attrici skond id-disposizzjonijiet tal-**artikolu 19 (1) (d) tal-Kap 255.**

"Illi taht din id-disposizzjonijiet it-tezi tal-attur hija s-segwenti u cjoe` li huwa sar membru tal-ghaqda religjuza *"Christian Fellowship"* u l-istess kienet il-konvenuta; kien ilu f'din l-ordni sa meta kellu 17 il-sena u ma hemm l-ebda dubju li l-attur ha bis-serjeta` id-direttivi li kienu jinghataw mis-superjuri tal-istess, anke peress li jidher li huwa kellu ambizzjonijiet serji sabiex jilhaq fi grad ghola fl-istess ghaqda u fil-fatt gie deskritt anke mix-xhieda prodotti mill-

[3] Ara wkoll f'dan is-sens, Pompedda, M.F., ***Studi di Diritto Matrimoniale Canonico*** Giuffre` (Milano) 1993, p. 56.

konvenuta li huwa kien jghix f'dak iz-zmien il-preceti tal-istess ghaqda religjuza *"to the book".*

"Illi fil-fatt kienet il-konvenuta stess li wara li qalet li hija ingibdet lejn l-attur ghaliex kien bniedem ezamplari b'karatteristici ta' dixxiplina, serjeta` u responsabilita`, ziedet tghid proprju fil-kontro-ezami taghha li:-

"Nahseb li aktar kien jurihom hemm (fl-ghaqda religjuza imsemmija) *milli fil-familja, ghaliex tant kien bniedem mohhu f'hemm, mohhu f'dan it-taghlim, hu kien wiehed mill-aqwa, ghaliex kien jaghti ftit hin lili u l-bqija jistudja, jaqra jittransjleta……."*

"Illi dan kollu johrog car mix-xiehda kollha prodotti f'din il-kawza u l-attur innifsu huwa konsistenti fuq l-istess fejn jidher ippruvat definittivament li ghalih f'dak il-perjodu ta' hajtu qabel ma zzewweg lill-attrici, l-istess ghaqda li l-membri taghha jikkonsidraw ruhhom infushom bhala *"born again Christians",* kienet kollox ghalih u kienet tiddettalu kull ma kien jaghmel f'hajtu.

"Illi allura ma jistax ikun li tali twemmin tieghu ma kellhux impressjoni fuqu u fil-fatt din il-Qorti thoss li mix-xhieda kollha prodotti gie konkludentement ippruvat li l-istess attur kien ghal kollox dedikat ghall-precetti kollha tal-istess ghaqda dwar l-istil ta' hajja li kellu jghix; f'dan l-isfond jidher car, u dan lanqas ma huwa kontestat, li wahda mis-suggerimenti li s-superjuri tieghu kienu konstanament ituh kienet li preferibilment ghandu jizzewweg ma' persuna li tkun membru fl-istess ghaqda, u ma hemm l-ebda dubju li din id-direttiva ghalkemm ma jidhirx li kienet wahda *sine qua non,* ittiehdet bis-serjeta` mill-attur, sal-punt li ghal dak li kienet il-konoxxenza tieghu, huwa ma kienx permess li jiksirha, iktar u iktar meta huwa kellu ambizzjonijiet serji li jilhaq sew fl-ghaqda, u kien ukoll maz-zmien wiehed mill-esponenti ewlenin tal-istess ghaqda, tant li gie deskritt bhala li *"kontinwament jipprova jikkonvincina li t-twemmin tieghu kien tajjeb……."* (fol.26 Alex Bonnici).

“Illi dwar li l-istess attur ha din l-ghaqda religjuza b’serjeta` kbira u kien dedikat sew ghaliha hemm ukoll ix-xiehda ta’ l-persuni kollha prodotti mill-konvenuta, u wkoll il-konvenuta nnfisha, tant li ix-xhud Christipher Abela (li kien ghal kollox kritiku ghall-attur dwar il-fatt innifsu li stitwixxa din il-kawza wara li kellu relazzjoni adultera) sostna fl-affidavit tieghu a fol. 32 tal-process li:-

“konna nitkellmu bejnietna b’kundita` dwar suggetti kontraversjali anke mill-Bibbja stess. Massimo kien jippreferi jsegwi din il-kelma b’kelma ………..”.

“Illi ma’ dan kollu jrid jizdied il-fatt li fl-istess ghaqda religjuza l-istess membri kienu mghallma li *“ghall gid tal-koppja mizzewwga u s-sakralita’ taz-zwieg l-att sesswali ghandu jsir fiz-zwieg …….”* (Christopher Abela a fol. 32).

“Illi mela, tenut kont tal-mod kif l-istess attur kien membru ferventi u prattikanti tal-istess ghaqda religjuza, u tenut kont tal-fatt li l-istess attur kien isegwi l-precetti kollha u r-rakkomandazzjonijiet kollha tal-istess ghaqda, u dan mhux biss limitat ghall-hinijiet tal-laqghat, izda jista’ jinghad li hajtu f’dak iz-zmien fassalha totalment madwar l-istess ghaqda, ma hemm l-ebda dubju fl-opinjoni ta’ din il-Qorti li huwa kien addestra ruhu li jobdi l-precetti tal-istess ghaqda akkost ta’ kollox, tant li l-aspirazzjonijiet tieghu li jilhaq fl-istess ghaqda kienu kbar u ferventi.

“Illi kien ghalhekk li huwa ma setgha qatt f’dak il-perjodu jikkonsidra li jizzewweg jew jinghaqad ma’ xi persuna f’unjoni ta’ zwieg li ma kinitx membru tal-istess ghaqda, u *nonostante* l-gibdiet naturali li kellu ghas-sess oppost, kull relazzjoni ta’ intimita` kellha ssir skond il-precetti tal-istess ghaqda u cjoe` biss ma membri tal-istess ghaqda religjuza u fiz-zwieg biss, u ghalhekk tenut kont tal-ambizzjonijiet tieghu x-xelta tieghu kienet ristretta ghall-istess membri u kien ghalhekk li huwa ghazel li jizzewweg lill-konvenuta, li kienet thadden l-istess twemmin religjuz tieghu; fuq kollox dan jidher li gie facilitat mill-fatt li huh stess beda johrog wkoll ma’ oht l-konvenuta lkoll membri tal-istess ghaqda, u f’dan il-pass l-istess attur kien jidher li kien altru minn konvint, ghaliex b’hekk peress li jkun segwa t-taghlim tal-

istess ghaqda l-possibilita` li huwa javvanza fl-istess ghaqda u wkoll li jhoss li huwa qed jagixxi mat-taghlim tal-istess kien wiehed kbir u fl-istat attwali li kien fih, din kienet l-unika triq miftuha ghalih, sabiex, kif kien jifihma huwa, jkun fidil ghall-precitti kollha tal-istess ghaqda religjuza.

“Illi f’dan l-isfond kollu ma hemm l-ebda dubju li jidher car li l-attur kien ghal kollox fidil lejn il-precetti tal-istess ghaqda, u ghalih z-zwieg mal-konvenuta, wkoll membru tal-istess ghaqda, kien ghalih fuq kollox mezz sabiex huwa jkompli *‘fulfill himself’* fl-istess ghaqda, u dan iktar minn kull haga ohra, tant li jista’ jinghad li huwa kien ghal kollox influwenzat bit-taghlim tal-istess.

“Illi dan fih innifsu impedih b’mod oggettiv mix-xelti li huwa setgha jaghmel, li fl-istat li kien ta’ infattwazzjoni totali ghall-istess ghaqda, certament li ma tantx hallietu fejn jimmanuvra, u ghalih kien immaterjali li l-istil ta’ hajja li fil-fatt ghazel li jaddotta ma kienx dettat arbitrarjament mill-istess ghaqda, izda kellu opzjonijiet ohra. Ghalih fis-subkonxju u konxju tieghu huwa, la darba ghazel li jsegwi l-precetti tal-istess ghaqda f’kollox, l-ebda triq ohra ma kienet miftuha ghalih, u dak li wasslu biex jaghmel il-pass mal-konvenuta, kien fuq kollox mibni fuq l-percezzjoni tieghu tal-hajja tieghu bhala membru tal-istess ghaqda, u li kien qed jaghmel kollox kif dirett mill-istess, b’dan allura li ghalih l-ghazla ta’ zwieg ma’ mara li mhux membru tal-istess ghaqda religjuza, lanqas biss kienet tezisti u fil-fatt qatt ma kkonsidra.

“Illi f’dan l-istat ta’ animu tal-attur jidher car li l-gudizzju tieghu dwar l-unjoni tieghu mal-konvenuta kien hekk imxekkel u adirittura neboluz peress li ftit jew xejn setgha jkollu dik il-liberta’ ta’ hsieb u ghazla evalwattiva sabiex jikkoncepi l-obbligi tieghu fiz-zwieg mal-istess persuna, ghaliex dawn ghalih kienu sekondarji ghall-iskop tieghu.

“Illi fil-fatt huwa relevanti li jigi ripetut dak li nghad fir-relazzjoni peritali fil-kawza fl-ismijiet **“John Anastasi vs Roselle Anastasi”** deciza fil-11 ta’ Mejju 1988 (P.A. (SBC) liema sentenza addotta l-istess principji hemm

esposti fl-imsemmija relazzjoni u cjoe` li fil-kaz kontemplat taht l-**artikolu 19 (1) (d)** *"while it is possible that an integral act of consent could have existed on the part of the contracting person, this person is never the less unable to filfil his assmumed obbligations"* **(*J. Edward Hudson Handbbook II for Marriage Nullity Cases 1980).***

"Illi l-kuncett ta' *"lack of due descretion"* jista' jigi kkwazat f'diversi modi u fatturi fosthom *"disharmony which exists amont the various structures of the personality; difficulties relating to the sexual relationship; inadequate perception of the object of consent; lack of free deliberation; defects of internal freedom"* l-ahhar zewgt konsiderazzjonijiet ferm relevanti ghall-kaz in ezami.

"Illi fil-fatt biex ikun hemm kaz ta' nuqqas serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju jehtieg li f'wahda mill-partijiet ikun hemm mankanza gravi ta' wiehed minn dawn l-aspetti:-

"(a) Conceptual knowledge – "at the time of the ginving of consent the person must have possessed the basic knowledge of the nature and object of mariage, its ends and rights and duties as elements of the nature of marriage".

(b) Evalutive knowledge – " at the time of the giving of consent the person must have substantially appreciated the nature, the import and the essential implications and consequences of marriage".

(c) Pschological freedoms – "when giving consent the person must have enjoyed the degree of pschological freedom which is necessary and sufficient to ensure his basic powers of choice". ***(Keating J. R.*** pagna 135).

"Illi fid-dawl tal-imsemmija insenjamenti jirrizulta lil din il-Qorti li l-attur fil-mument li huwa ta l-kunsens tieghu ghaz-zwieg ma kellhux dik il-liberta` ta' xelta psikologika li jaghmel ghazla libera tas-siehba tieghu ghaz-zwieg, ghaliex tant issogetta ruhu ghal dak li huwa kkoncepa bhala precetti tal-istess ghaqda religjuza, li ghalih iz-zwieg

kien ghalih necessita` sabiex jilhaq fi grad iktar gholi fl-istess ghaqda, u l-ghazla tas-siehba tieghu kienet hekk ristretta kif inghad. Huwa mmaterjali f'dan l-aspett li l-istess ghaqda religjuza qatt ma imponietlu li jaghmel dan il-pass, ghaliex dak li huwa relevanti ghall-kaz odjern kien il-fatt li ghall-attur kien ta' massimu importanza li huwa jimxi fuq id-direttivi tal-istess ghaqda, li ghalih kienu *sine qua non* jekk huwa ried ikompli javvanza fl-istess ghaqda – ghalih u kif huwa fehem il-partecipazzjoni tieghu fl-istess ghaqda – huwa qatt ma kellu xelta ohra – kellu jizzewweg u jizzewweg biss membri tal-istess ghaqda – u tali zwieg iservi sabiex jaqdi l-bzonnijiet tieghu ta' ragel u wkoll sabiex javvanza il-quddiem fl-istess ghaqda.

"Illi kien dan l-ispirtu li l-attur dahal ghal dan iz-zwieg, u dan kien kollu dovut ghall-percezzjoni tieghu tal-precetti tal-istess ghaqda, u l-konvenuta ghalih kienet biss il-mezz sabiex jilhaq l-ghan tieghu, sentimenti dawn li jmorru ghal kollox kontra l-kuncett ta' komunjoni ta' hajja perpetwa mibnija fuq l-imhabba totali lejn is-siehba fl-istess unjoni, tant li l-attur ftit ta rilevenza ghall-kwalitajiet tal-persuna tal-konvenuta, ghaliex in verita` din kienet biss oggett sabiex jilhaq l-iskop egositici tieghu.

"Illi dan l-attagjament tal-attur certament ghamilha impossibbli ghalih li jaqdi d-doveri tieghu ta' ragel mizzewweg, tant li l-inkwiet bejn il-koppja beda mill-ewwel, ghaliex in verita` l-attur qatt ma kellu u qatt ma fittex li jkollu affjatament mal-konvenuta, u fil-fatt wara ftit beda jfittex li jallontana ruhu mid-dar konjugali tant li kien ipprefera li jaghmel xoghol iehor imbasta ma jkunx prezenti d-dar; din l-konvenuta ovvjament oggezzjonat ghalih, pero` hadd u xejn ma setgha jzomm lill-attur, ghaliex jidher car li mhux biss qatt ma pprova jifhem lill-konvenuta, izda fuq kollox qatt ma addatta ruhu sabiex jghix ta' ragel mizzewweg mal-istess konvenuta, tant li jista' jinghad li fl-istat psikoligiku li huwa dahal ghal dan iz-zwieg ghall-ghanijiet tieghu, kien impossibbli ghalih li jifhem ir-rwol tieghu ta' ragel mizzewweg, u rinfaccjat bl-istess ghamel minn kollox biex jahrab minnha.

"Illi dan jispjega ghaliex addirittura l-konvenuta sostniet bl-iktar mod skjett li dan ma kienx ir-ragel li hija zzewwget, u r-raguni hija wahda u cjoe` li l-attur qatt ma kien kapaci f'dak l-istat li kien qabel iz-zwieg, li jifhem u jikkoncepi l-obbligi tieghu taz-zwieg u l-elementi essenzjali tal-istess zwieg; fil-fatt l-attur qatt ma accetta l-hajja tieghu ta' mizzewweg mal-konvenuta, lanqas jekk l-istess relazzjoni halliet il-frott ta' l-ulied, izda dejjem fittex li jallontana ruhu mill-istess konvenuta, sakemm iz-zwieg sfaxxa fi ftit snin, u llum jidher li l-partijiet accettaw li dak li kien hemm bejniethom, ghall-attur qatt ma kien, u ghall-konvenuta spicca ghal kollox.

"Illi x-xhieda prodotti mill-konvenuta li sostnew li l-attur qatt ma wera dubbji dwar ir-relazzjoni tieghu mal-konvenuta, f'dan l-isfond kollu ma jfissru xejn u mhux biss ghaliex l-attur certament ma kienx jesprimi ruhu malajr, anzi adirittura jidher li kien izomm kollox go fih u hekk baqa' jaghmel fir-relazzjoni tieghu mal-konvenuta, izda fuq kollox l-attur ma setgha qatt jaghmel dan ghaliex ghalih kien qed jaghmel l-unika haga li setgha jaghmel fic-cirkostanzi u cjoe` jizzewweg lill konvenuta bhala wahda mill-ftit persuni disponibbli *stante* li kienet membru tal-istess ghaqda, u f'dan huwa kien altru li konvint. Kull haga ohra fil-fatt lanqas biss kienet tezisti ghalih, u proprju dan l-istat ta' animu u konoxxenza tal-attur li jwasslu lil din il-Qorti b'mod mill-iktar konvint tasal ghall-konkluzzjoni unika li tista' tiehu abbazi tal-provi prodotti li l-kunsens tal-attur kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga u fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali taghha, u kawza t'hekk dan iz-zwieg ghandu jigi ddikjarat null abbazi tal-**artikolu 19 (1) (d) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta** ghar-ragunijiet imputabbli lill-istess attur."

7. Fi kliem iehor, l-ewwel Qorti rravizzat inkapacita` psikika fil-konvenut – dovuta ghall-"fissazzjoni" li huwa kellu fl-affarijiet u t-taghlim tas-setta li kien fiha, inkluza x-xewqa li huwa jilhaq fit-tmexxija tal-istess setta – li jaghraf u jirrifletti, u specjalment li jiddeciedi liberament, dwar l-oggett tal-kunsens matrimonjali li huwa ta fl-14 ta' Ottubru 1995. Il-kwistjoni, ghalhekk, skond l-ewwel Qorti ma kienitx semplicement dwar il-"limitazzjoni" jew

“restrizzjoni” fil-ghazla tas-siehba li huwa kien ser jiehu ghal hajtu; u gustament l-appellanti, fir-rikors ta’ appell taghha, tosserva li l-fatt li wiehed ikollu ghazla ristretta ta’ nies mnejn jaghzel ma timplikax neccessarjament nuqqas ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju. Dik il-limitazzjoni jew restrizzjoni fil-ghazla tista’ tkun decizjoni mehuda minn dak li jkun *con pieno avvertimento e con deliberato consenso* b’mod li anzi turi liberta` psikika shiha. Fil-kaz in dizamina, il-qofol tad-decizjoni ta’ l-ewwel Qorti kien fis-sens li l-konflitt <u>intern</u> (ghax <u>esternament</u> kollox kien jidher ward u zghar) li huwa kellu bejn li ried jizzewweg biex jissodisfa l-istinti naturali tieghu bla ma jikkommetti fornikazzjoni minn naha, u li ried jibqa’ fidil mat-taghlim tas-setta u addirittura jilhaq fl-istess setta min-naha l-ohra, gabet fil-konvenut inkapacita` li huwa jiddeciedi liberament dwar l-oggett tal-kunsens li huwa kien qed jaghti, cioe` dwar il-hajja mizzewga u/jew dwar id-drittijiet u dmirijiet essenzjali taghha; u huwa f’dan is-sens li d-difett ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju kien wiehed serju, ossia gravi, ghax ma kienx jammonta semplicement ghal nuqqas ta’ hsieb, jew ghal semplici decizjoni zbaljata, izda ghal <u>inkapacita`</u> fis-sens guridiku tal-Artikolu 19(1)(d) in dizamina. Issa, kif inhu risaput, din il-Qorti ma tiddisturbax leggerment l-apprezzament tal-provi maghmul mill-ewwel Qorti. Jekk din il-Qorti, bhala Qorti ta’ revizjoni, tkun tal-fehma li l-ewwel Qorti setghet, fuq il-provi li kellha quddiemha, tasal legalment u ragjonevolment ghall-konkluzjoni li tkun waslet ghaliha, din il-Qorti ma tiddisturbax dik id-decizjoni jew konkluzjoni. Din il-Qorti, wara li hasbet fit-tul, hi tal-fehma li m’ghandhiex tiddisturba l-konkluzjoni milhuqa mill-ewwel Qorti, konkluzjoni li l-ewwel Qorti waslet ghaliha wara ezami dettaljat hafna tal-provi li kien hemm -- anke jekk dawn il-provi ma kienux hafna fil-kwantita` -- u konkluzjoni li din il-Qorti hi tal-fehma li kienet wahda sostanzjalment gusta.

8. Ghall-motivi premessi, tichad l-appell u tikkonferma s-sentenza appellata. L-ispejjez ta’ dana l-appell jibqghu a karigu tal-appellanti.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------